
Wankel og medarbeidere svarer

KOMMENTAR

VIBEKE DONS WANKEL

vdwankel@wankel.no

Vibeke Dons Wankel er øyelege i avtalepraksis i Moss.

Oppgitte interessekonflikter: Vibeke Dons Wankel har holdt foredrag for avtalespesialister om dagens førerkortveileder, betalt av Santen som produserer flere legemidler mot øyesykdommer.

GRETE BONDØ

Ingen oppgitte interessekonflikter.

ØYSTEIN KALSNES JØRSTAD

Oppgitte interessekonflikter: Øystein Kalsnes Jørstad har mottatt honorar fra Statens havarikommisjon for transport som sakkyndig i samme tematikk som dette manuskriptet omhandler.

Hans Torvald Haugo, generalsekretær i Norges Optikerforbund, mener på bakgrunn av vår artikkel i Tidsskriftet om synskravene til førerkort, at Øyelegeforeningens førerkortgruppe ønsker monopolisering av helsetjenester. Han skriver at 320 000 sjåfører potensielt vil flyttes fra fastlege og optiker til øyelege og øke kapasitetsbehovet i spesialisthelsetjenesten med nær 50 %. Dette er en urimelig påstand. De fleste med behov for helseattest trenger bare en *enkel* synsundersøkelse, og må selvfølgelig ikke undersøkes av øyelege. Håndtering av synsfeltutfall i spesialisthelsetjenesten representerer en videreføring av etablert praksis, og vil ikke øke behovet for øyeleger.

Haugo imøtekommer ikke vår kritikk av perimetri som screeningundersøkelse. Han viser i stedet til at Eyesight Working Group vurderer Donders prøve som uegnet, men unngår å nevne at gruppens rapport skiller mellom screening og vurdering av kjente eller mistenkte synsfeltutfall [\(1\)](#). Diagnostiske undersøkelser er ikke nødvendigvis egnet til screening. En eventuell innføring av screening med perimetri, netthinnefoto eller andre tester av sjåfører *uten* klinisk mistanke om øyesykdom, vil kreve validering av metodene for formålet, dokumentasjon på at screeningen har en helse- og trafikksikkerhetsgevinst,

samt at utgiftene kan forsvares (2). Det er Helsedirektoratets ansvar å ta stilling til dette, og avgjørelsen er at en *enkel* synsundersøkelse *uten* perimetri er tilstrekkelig der det ikke er mistanke om sykdom. Haugo setter likevel likhetstegn mellom sin egen tolkning og Helsedirektoratets intensjon. Han mener noe annet er uklokt, men ved å forsvare et overforbruk av medisinske tester, er han selv på kollisjonskurs med den internasjonale kampanjen mot overbehandling og overdiagnostikk, «Gjør kloke valg» (3).

Vi oppfordrer Helsedirektoratet til å innskjerpe praksis som avviker fra førerkortveilederen.

LITTERATUR

1. New standards for the visual functions of drivers. Brussel: Eyesight Working Group, 2005.
https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/new_standards_final_version_en.pdf (27.11.2018).
2. Wormald R. Epidemiology in practice: screening for eye disease. Community Eye Health 1999; 12: 29 - 30. [PubMed]
3. Choosing Wisely International Working Group. 'Choosing Wisely': a growing international campaign. BMJ Qual Saf 2015; 24: 167 - 74. [PubMed] [CrossRef]

Publisert: 14. januar 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0951
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.